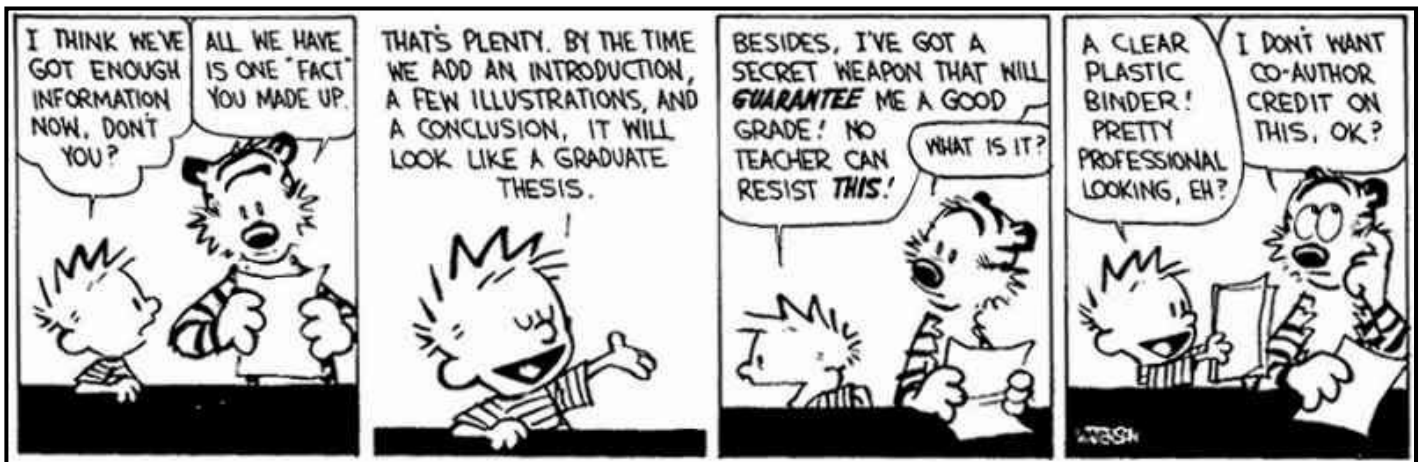

Schrijfwijzer

Departement Moderne Talen

Departement Moderne Talen i.s.m. Centrum voor Onderwijs en Leren

November 2011

Voorwoord

Er bestaat geen eenduidige definitie van wetenschappelijk schrijven. Verschillende academische disciplines gebruiken verschillende genres. Elk vakgebied hanteert zijn eigen regels en eisen. Wel geldt voor alle wetenschappelijke teksten dat argumentatie, inhoudelijk niveau en een heldere structuur van belang zijn.

In 2009 verscheen een adviesrapport, waarin werd gesteld dat veel studenten van het DMT aan het eind van de bachelor over onvoldoende schrijfvaardigheden beschikken om de bachelorscriptie met goed gevolg af te ronden. Het kernprobleem lag volgens docenten en studenten vooral in onkunde op het gebied van organisatorische schrijfvaardigheid; oftewel de kennis en vaardigheid om schrijfwerk volgens wetenschappelijk model te structureren en te voorzien van een wetenschappelijk verantwoorde onderbouwing. In antwoord op dit rapport is in de periode 2010 – 2011 een EMP project gestart met het doel een aanpak te ontwikkelen voor de geconstateerde deficiënties op het gebied van schrijfvaardigheid binnen het DMT. Na een zorgvuldig overleg met docenten van de verschillende opleidingen is een schrijfwijzer ontwikkeld, toegespitst op het bacheloronderwijs DMT, bestaande uit een algemene introductie op het schrijfproces, en instructiemateriaal met bijbehorende feedbackformulieren voor vier typen schrijfproducten die voorbereiden op het BA-eindwerkstuk, namelijk:

1. academische samenvatting
2. essay
3. onderzoeksopzet
4. onderzoeksverslag

Het oefenen met deze tekstsoorten zou de student in staat stellen om op gerichte wijze toe te werken naar het gewenste BA eindniveau, ook met het oog op doorstroom naar een (R)MA. Deze uiteenlopende tekstsoorten komen in verschillende cursussen van de opleidingen DMT terug.

De schrijfwijzer kan op verschillende manieren gebruikt worden. Studenten kunnen de schrijfwijzer raadplegen voor toelichting op een schrijfo opdracht. De instructie in deze handleiding is echter algemeen en vervangt nooit de instructies van de docent in specifieke cursussen. Voor studenten is het dus belangrijk om eerst goed de instructie te lezen in de cursushandleiding van de betreffende cursus en daarna de schrijfwijzer als leidraad te nemen. Studenten kunnen de beoordelingslijst bij de schrijfo opdracht gebruiken als checklist tijdens het werken aan een specifieke tekstsoort. Voor docenten biedt de schrijfwijzer een hulpmiddel om instructies bij een schrijfo opdracht in te zetten in zijn of haar cursus. De schrijfwijzer helpt bij het geven van consistente instructies, feedback en beoordelingen in verschillende cursussen met verschillende docenten.

In de appendix zijn feedbackformulieren te vinden van een aanverwant EMP project. Dit project had het doel om het gebruik van ERK-niveaus (ERK staat voor Europees Referentiekader) binnen het DMT te verkennen en te bevorderen. De ontwikkelde formulieren bieden de mogelijkheid om in schrijfo opdrachten gericht te werken aan taalvaardigheid. Uit een gemeenschappelijke pilot, waarin formulieren van zowel het schrijfvaardigheidproject als het ERK project werden ingezet, bleek dat het ontwikkelde materiaal zowel studenten (peer feedback) als docenten beter in staat stelde om schrijf- en taalvaardigheid op eenduidiger manier in te schatten en te beoordelen.

De schrijfwijzer met appendix is tot stand gekomen dankzij bijdragen van Ineke van den Berg, Luuk Dijkstra, Rick de Graaff, Ewout van der Knaap, Els Rose, Elma Zijdeveld.

Index

Het Schrijfproces	5
Academische Samenvatting	7
Beoordelingscriteria Academische Samenvatting	11
Essay	13
Beoordelingscriteria Essay	15
Onderzoeksopzet	17
Beoordelingscriteria Onderzoeksopzet	19
Onderzoeksverslag	21
Beoordelingscriteria Onderzoeksverslag	25
Appendix: ERK feedback- en beoordelingsformulieren	28

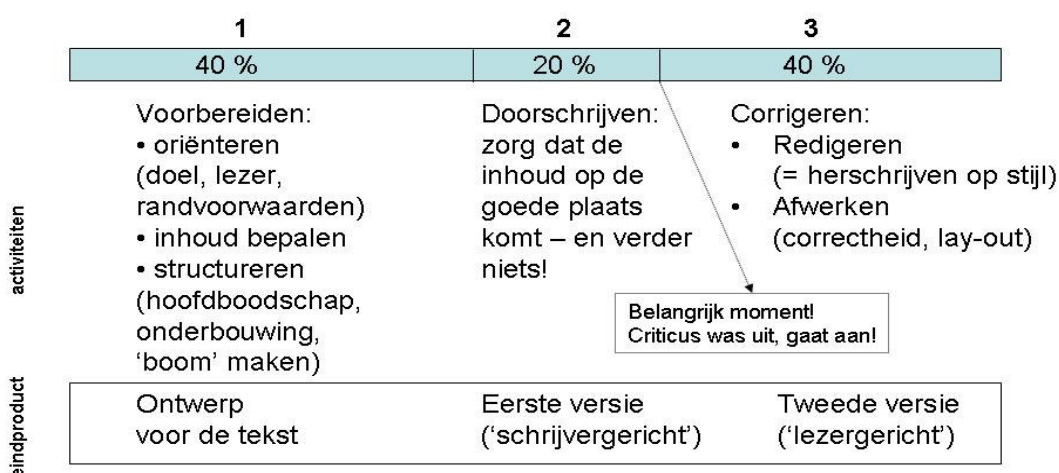
Het schrijfproces

Schrijven is meer dan alleen maar tekst produceren. Om een goed stuk op papier te krijgen, moet je ook allerlei andere taken uitvoeren: informatie selecteren en ordenen, structuur aanbrenge in de tekst, en zinnen formuleren met aandacht voor stijl, spelling en interpunctie. Schrijven is dus een complexe activiteit die bestaat uit vele deeltaken.

Veel schrijvers proberen tijdens het schrijven meerdere deeltaken tegelijk uit te voeren. Ideeën worden tegelijkertijd bedacht, geordend, onder woorden gebracht, herzien en bijgeschaafd. Ook krijgen verschillende aspecten van de tekst tegelijkertijd aandacht: inhoud en tekstlijn, hoofdlijn en bijzin, spelling en stijl. Plannen, schrijven en reviseren lopen dan door elkaar heen. Deze aanpak leidt nog wel eens tot schrijfblokkades: je krijgt moeite om met schrijven te beginnen of hiermee door te gaan. Dit is vaak een teken dat je teveel tegelijk probeert te doen.

De fasen van het ideale schrijfproces

Let op: het proces is *recursief*: je springt er wat in heen en weer.
Schrijven is wel te plannen, maar wees niet te rigide.

Meest voorkomende problemen:
- te weinig aandacht voor fase 1 (meteen gaan schrijven)
- te weinig tijd voor fase 3 (deadline overvalt)
- fase 2 en fase 3 lopen door elkaar (te alerte criticus)
Ken je eigen zwakheden, en vermijd die!

Bron: naar Flower (1993) en Loomans & De Geus (2003).
Handout Louise Cornelis

Om te voorkomen dat je vast komt te zitten door schrijfblokkades, kun je het schrijfproces het beste opdelen in deeltaken. Volg hierbij het stappenplan op de volgende pagina. Je kunt dit stappenplan toepassen op grote en kleine tekstfragmenten. Je hoeft dus niet de volledige tekst in één keer te plannen, te schrijven of te reviseren. In de praktijk zul je vaak met kleinere tekstgedeelten werken. Dat is prima, zolang je voor ieder tekstonderdeel maar alle stappen doorloopt. Door iedere stap bewust en doelgericht te maken, krijg je meer grip op je eigen schrijfproces. Hierdoor zal het schrijven niet alleen makkelijker, maar ook ook leuker worden!

<p>Fase I: Voorbereiden</p> <p>A. Oriënteren</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zorgen dat je de opdracht begrijpt en de eisen kent <p>B. Plannen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Onderwerp kiezen en afbakenen • Precieze vraag formuleren • Deelvragen/ vraagstructuur formuleren • Indien nodig aanpak/methode uitwerken (welk materiaal hoe genereren en/of bewerken voor het vinden van antwoorden) • Een opzet/voorlopige indeling van een tekst maken <p>C. Uitvoeren</p> <ul style="list-style-type: none"> • Data verzamelen (indien nog nodig¹) • Data bestuderen en analyseren • Conclusies formuleren (antwoorden op de deelvragen en vraagstelling)	<p>Doel Nagaan welke vragen relevant en beantwoordbaar zijn, en op welke manier.</p> <p>Activiteiten Literatuur zoeken en bekijken; gesprekken met deskundigen; eventuele pilots (interview, enquête). Lezen is voornamelijk <i>oriënterend</i> lezen.</p> <p>Doel Antwoorden vinden (op deelvragen en hoofdvraag/probleemstelling).</p>
<p>Fase II: Doorschrijven</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opzet/tekstplan uitwerken • Eerste versie schrijven	<p>Doel Uitleggen wat je te weten wilde komen en welke antwoorden je hoe hebt gevonden.</p>
<p>Fase III: Redigeren</p> <ul style="list-style-type: none"> • Conceptversie bijstellen • Structuur optimaliseren • Herschrijven op stijl, woordkeus, zinsbouw • Afwerken lay out en bronvermeldingen	<p>Doel Een publieksgerichte en goed lopende tekst samenstellen waarin je in verslag doet van je bevindingen.</p>

¹ * Bij een literatuuronderzoek is vaak in de planfase al een groot deel van de te gebruiken artikelen verzameld.

Academische Samenvatting

Een academische samenvatting is een beknopte weergave van een uitgebreidere wetenschappelijke tekst. De samenvatting heeft als doel de lezer in korte tijd in staat te stellen om te bepalen of en waarom een artikel, hoofdstuk of boek de moeite waard is om te lezen. Een academische samenvatting is niet hetzelfde als een abstract. Een abstract is een beknopte weergave van de belangrijkste resultaten en conclusies van een onderzoek. Kenmerkend voor een academische samenvatting is dat deze laat zien wat de (argumentatie-)structuur van de tekst is, het inhoudelijke raamwerk van de redenering. De samenvatting dient een lopend verhaal te zijn, dat geheel in je eigen woorden is geschreven. Het letterlijk overnemen van zinnen uit de originele tekst is dus niet toegestaan. Ook moet de tekst in goed verzorgd Nederlands of Engels geschreven zijn en begrijpelijk zijn voor een lezerspubliek dat de oorspronkelijke tekst niet kent.

Doel

Als student wordt er van je verwacht dat je in staat bent snel door te dringen tot de structuur en kernideeën van een tekst, en dat je daarvan kernachtig in je eigen bewoordingen verslag kunt doen. Een manier om dat te doen is door het schrijven van een samenvatting. Samenvatten is stilstaan om verder te komen. Het doel van de samenvatting bepaalt de plaatsen waar we moeten stilstaan en wat we op die plaatsen moeten zien. Wie studieteksten samenvat, doet dat vaak om met goed gevolg een tentamen te maken. Een goede samenvatting bereidt in dat geval voor op mogelijke tentamenvragen en antwoorden daarop. Een samenvatting kan echter ook andere functies hebben. Het kan zijn dat je de opdracht krijgt een tekst samen te vatten ter voorbereiding op een kritische discussie in de werkgroep. Of je maakt een samenvatting van een selectie van een tekst omdat je bepaalde gegevens wilt gebruiken bij het schrijven van een paper of eindwerkstuk.

Kort gezegd kan een samenvatting drie functies vervullen:

- **Tekstontsluitend:** dient ter oriëntatie op het teksttype, de hoofdthema's en het theoretisch kader en is gericht op de globale inhoud van een tekst (geannoteerde bibliografie)
- **Tekstvervangend:** haalt op basis van een weloverwogen selectie de belangrijkste (sub)thema's uit een tekst (uittreksel, tentamenvoorbereiding, leesverslag)
- **Tekstbesprekend:** kritisch leesverslag met een beargumenteerd eindoordeel (recensie, essay, eindwerkstuk, voorbereiding werkgroepdiscussie)

Het doel waarmee je een tekst bekijkt en de functie die een samenvatting vervult kunnen dus per vak(onderdeel) verschillen. (!) *Kijk daarom, voordat je begint met lezen of samenvatten, eerst goed naar de opdracht.*

Vorm en inhoud

De indeling van een academische samenvatting is vrijwel altijd hetzelfde. Het is, als je daar een goede reden voor hebt, toegestaan om af te wijken van de oorspronkelijke volgorde waarin de informatie door de auteur wordt gepresenteerd. Voor een samenvatting van een onderzoeksverslag geldt dat deze de volgende informatie moet bevatten:

- Onderzoeksvraag/(probleem)stelling
- Aanleiding/relevantie
- Theoretisch kader
- Methode
- Resultaten/argumenten
- Conclusie

De verschillende onderdelen van een samenvatting moeten duidelijk herkenbaar zijn. Deze worden hierna afzonderlijk besproken.

Onderzoeksvraag/(probleem)stelling

Een goede samenvatting bevat een duidelijke onderzoeksvraag of (probleem)stelling die de auteur in deze tekst wil beantwoorden of bepleiten. *Wat* wordt er precies onderzocht? Wat is het specifieke fenomeen waar de auteur inzicht in wil geven? En eventueel: aan de hand van welke specifieke casus heeft hij of zij dat gedaan?

Aanleiding/relevantie

In dit onderdeel van je samenvatting geef je een antwoord op de vraag *waarom* dit onderzoek is verricht. De onderzoeksvraag of probleemstelling is namelijk gekoppeld aan een fenomeen dat de schrijver maatschappelijk dan wel wetenschappelijk van belang vindt. Wat is de motivatie van de auteur? Op welke leemte bouwt deze (onderzoeks-)tekst voort?

Theoretisch kader

Vervolgens maak je duidelijk *binnen welk kader* het onderzoek is gedaan. Vanuit welk theoretisch perspectief benadert de auteur het fenomeen? Welke wetenschappelijke theorieën of modellen gebruikt de auteur als uitgangspunt om het fenomeen te beschrijven, analyseren, interpreteren en verklaren?

Methode

In deze paragraaf zet je uiteen *op welke manier* het onderzoek is uitgevoerd. Het is niet de bedoeling de methode tot in detail te bespreken. Het gaat om een beknopte beschrijving van de manier waarop de onderzoeker aan de hand van een wetenschappelijk gecontroleerde methode gegevens genereert, analyseert en interpreteert. Beperk je tot de voor dit onderzoek belangrijke aspecten zoals de samenstelling van het bronnencorpus (de belangrijkste informatiebronnen) en de gebruikte methode bij de analyse.

Resultaten/argumenten

In dit onderdeel verwerk je de gevonden uitkomsten van het onderzoek. Het is niet nodig dat je in de samenvatting alle resultaten noemt. Beperk je ook hier tot de belangrijkste bevindingen of argumenten die relevant zijn voor het beantwoorden van de onderzoeksvraag dan wel het onderbouwen van de centrale stelling, én eventuele onverwachte resultaten.

Conclusie

In ieder geval moet je hier het antwoord op de onderzoeksvraag formuleren en mag je geen nieuwe informatie in geven.

Eventueel: Eigen mening

Het kan, afhankelijk van de opdracht of de functie van de samenvatting, heel zinnig zijn een mening over de tekst/kwaliteit van het onderzoek te formuleren. Kun je je vinden in de manier waarop het onderzoek is uitgevoerd? Zijn de argumenten die de auteur gebruikt valide? Zorg wel dat je je oordeel over de tekst in een aparte paragraaf zet. In de samenvatting zelf dien je je te onthouden van oordelen en commentaar.

Werkwijze

Het selecteren van de informatie die in de samenvatting moet komen, kan lastig zijn. Toch is dit erg belangrijk. Een aantal aspecten speelt hierbij een rol:

- Het doel waarmee, of de doelgroep – een hoger opgeleid lezerspubliek – waarvoor je de samenvatting schrijft.
- Het beschreven onderzoek moet met behulp van de informatie uit de samenvatting door een andere onderzoeker of lezer in grote lijnen gereconstrueerd kunnen worden. Dit betekent dat alle informatie die specifiek is voor dit onderzoek beschreven moet worden.
- De informatie moet weergegeven worden zoals deze in het oorspronkelijke artikel is beschreven. Dit betekent dat je geen eigen interpretatie van de informatie mag geven.
- Een probleem is dat in de wetenschappelijke tekst discussie en conclusie vaak door elkaar lopen. Het is niet de bedoeling dat je de discussie uit het oorspronkelijke onderzoeksartikel in de samenvatting opneemt.

Taalgebruik, stijl en spelling

Je woordkeus, zinsbouw en stijl zijn bij het schrijven van een samenvatting van een wetenschappelijk artikel van groot belang. Als stelregel geldt dat de tekst te begrijpen en prettig leesbaar moet zijn. Bovendien moet je taalgebruik aansluiten bij een hoger opgeleid/beoogd/betrokken lezerspubliek. Vanzelfsprekend is teveel spreektaal of ongepast taalgebruik niet de bedoeling. Een ander belangrijk punt is het hanteren van de juiste wetenschappelijke stijl. De samenvatting dient in onpersoonlijke vorm geschreven te worden. Formuleringen moeten nauwkeurig zijn, dus termen als 'allerlei', 'sommige' en 'een aantal' kun je beter vermijden. Je

tekst mag geen spelfouten bevatten en ook je grammatica moet in orde zijn. Let er ten slotte op dat je consequent bent in het gebruik van de werkwoordstijden.

Geraadpleegde literatuur

Blom, L. e.a. (2009), *Leerlijn Schriftelijke Communicatie*. Utrecht: Faculteit Farmaceutische Wetenschappen Universiteit Utrecht.

Hogen, van R. (1997), *Praktische Cursus Samenvatten*. Groningen: Wolters-Noordhoff.

Müller, E. (2005), *Het Schrijven van een Probleemstelling volgens de Schijf van Vijf*. Geraadpleegd op 12 juli 2010 http://www.let.uu.nl/~Eggo.Mueller.personal/scripties/schijf_van5.pdf.

Oost, H. (2002), *Een Onderzoek Rapporteren*. Baarn: HB Uitgevers.

Beoordelingscriteria Academische Samenvatting

Cijfer:

Naam student:
Docent:
Datum:

Inhoud	- -	-	+ / -	+	++
De samenvatting is leesvervangend	☐	☐	☐	☐	☐
De samenvatting bevat een heldere centrale vraag of (probleem-)stelling	☐	☐	☐	☐	☐
De conclusies zijn helder en correct geformuleerd	☐	☐	☐	☐	☐
De context waarin het onderzoek is uitgevoerd is duidelijk (vakgebied, aanleiding, relevantie)	☐	☐	☐	☐	☐
De samenvatting biedt inzicht in de belangrijkste theoretische uitgangspunten van het onderzoek	☐	☐	☐	☐	☐
De belangrijke concepten zijn helder en correct geformuleerd	☐	☐	☐	☐	☐
De verbanden tussen de verschillende onderdelen in de tekst zijn duidelijk	☐	☐	☐	☐	☐
De conclusies zijn helder en correct geformuleerd	☐	☐	☐	☐	☐

Structuur	- -	-	+ / -	+	++
De samenvatting geeft kernachtig weer <i>hoe</i> de centrale vraag of (probleem)stelling door de auteur wordt beantwoord	☐	☐	☐	☐	☐
De samenvatting bevat alleen functionele informatie	☐	☐	☐	☐	☐
De onderdelen van de samenvatting staan in een logische volgorde	☐	☐	☐	☐	☐
De samenvatting is evenwichtig van opbouw	☐	☐	☐	☐	☐
De inleiding en conclusie sluiten op elkaar aan	☐	☐	☐	☐	☐

Taalgebruik en stijl	- -	-	+ / -	+	++
Spelling, grammatica, woordgebruik (gevarieerd, adequaat) zijn correct	☐	☐	☐	☐	☐
De samenvatting is in eigen woorden geschreven	☐	☐	☐	☐	☐
De samenvatting is een goed lopende tekst	☐	☐	☐	☐	☐
De stijl is academisch: formuleringen zijn afstandelijk en objectief	☐	☐	☐	☐	☐

Afwerking	-	+
De lengte van de samenvatting correspondeert met de opdrachtis	☐	☐

Suggesties ter verbetering en aanvullende opmerkingen:

Essay

Een essay is een geïnformeerd, beargumenteerd opiniestuk, waarin je een vraag of stelling poneert en deze op zorgvuldige wijze beantwoordt dan wel onderbouwt. Vergeleken met een onderzoeksverslag, biedt het essay je meer vrijheid om je eigen betoog te ontwikkelen over een 'kwestie'.

Doel en inhoud

Het doel van een essay is om een bepaalde doelgroep te informeren, overtuigen, inspireren of tot actie aan te sporen. Belangrijk hierbij is dat je het onderwerp van het essay goed weet af te bakenen en relevante inzichten uit theoretische benaderingen en onderzoeksresultaten op een doeltreffende manier kunt inzetten om je eigen stellingname te onderbouwen. Dit betekent dat je voldoende inhoudelijke kennis in huis hebt om je punt te maken; dat je helder en boeiend formuleert (taal en tekststructuur); en dat je rekening houdt met de voorkennis en interesses van je publiek.

Vorm

De vorm van een essay ligt minder vast dan bij andere tekstsoorten als een onderzoeksverslag of een wetenschappelijk artikel. Meestal formuleert de auteur een vraag of stelling, waarna hij de lezer meeneemt langs verschillende mogelijke antwoorden om vervolgens te beargumenteren welk antwoord het beste is. Ter voorbereiding op het schrijven van een essay is het daarom van belang dat je allereerst de feiten op een rijtje zet en (globaal) kijkt naar wat anderen van het onderwerp vinden. Door gebruik te maken van verschillende bronnen leer je het onderwerp vanuit verschillende invalshoeken te benaderen. Op basis van een selectie van de voor- en tegenargumenten kun je je eigen standpunt op scherp stellen. Belangrijk hierbij is de argumentatiestructuur. Een vaak gebruikte structuur is de volgende:

Inleiding

De inleiding heeft de belangrijke functie om de aandacht van de lezer te trekken. Verwacht mag worden dat de inleiding uitnodigt tot verder lezen en richting geeft aan het betoog. Deze twee kwaliteiten van een inleiding worden versterkt door de titel van het essay. Na het introduceren van het onderwerp volgt de vraag of stelling die je in je stuk centraal stelt en een vooruitblik op de invulling van je betoog.

Kern

Om de lezer te overtuigen van je stelling of antwoord op de gestelde vraag, draag je bewijs aan in de vorm van argumenten. Deze argumenten moeten aannemelijk zijn. Probeer stap voor stap uit te leggen wat je bedoelt, zodat de lezer inzicht krijgt in de manier waarop je tot je standpunt bent

gekomen. Voor het verstevigen van je eigen stellingname is het van belang om ook tegenargumenten naar voren te brengen en deze te weerleggen.

Conclusie

Allereerst omvat de conclusie het gedeelte van je tekst waarin de hoofdpunten zeer kort worden samengevat, geherformuleerd en met elkaar verbonden. Dat laatste is zeer belangrijk: het moet voor de lezer duidelijk zijn hoe de verschillende onderdelen van je betoog met elkaar samenhangen. Aan de hand daarvan bevestig je je standpunt of geef je een antwoord op je vraag. Ten slotte probeer je de aandacht van de lezer tot op het laatst vast te houden met een uitsmijter: het kernpunt van je betoog, vevat in een pakkende uitspraak of een passend citaat.

Stijl

Je bent bij het schrijven van een essay minder gebonden aan wetenschappelijke stijlconventies. Maar pas op voor een al te persoonlijke of informele stijl en voor geforceerde lolligheid. Verder is het belangrijk dat je je realiseert dat titels en tussenkopjes niet alleen een informatieve, maar ook stimulerende functie hebben. Kijk hiervoor de kunst af van voorbeeldteksten en/of informeer bij je docent.

Geraadpleegde literatuur

Rijksuniversiteit Groningen, Academisch Schrijfcentrum (2010), Essay. Geraadpleegd op 30 november 2010

<http://www.rug.nl/noordster/schriftelijkevaardigheden/voorstudenten/tekstsoortenconventies/essay>.

Berkhout, B., Hagen P., Leeuwen, A. van & A. Truijens (1988), Het Journalistieke Verhaal: Interview, Research, Reportage, Reisverhaal, Achtergrond, Opinie, Recensie. Groningen: Wolters-Noordhoff.

Stiller, Louis (2007), Essays Schrijven: Van Columns tot Persoonlijke Essays. Amsterdam: Uitgeverij Augustus.

Beoordelingscriteria Essay

Cijfer:

Naam student:
Docent:
Datum:

Inhoud	--	-	+ / -	+	++
Het eigen standpunt van de schrijver wordt duidelijk verwoord	☐	☐	☐	☐	☐
De vraag of stelling sluit goed aan bij het opgegeven onderwerp/thema	☐	☐	☐	☐	☐
Het onderwerp dat centraal staat is goed afgebakend	☐	☐	☐	☐	☐
Er wordt relevante informatie ingezet om de vraag te beantwoorden of de stelling te onderbouwen	☐	☐	☐	☐	☐
De argumentatie is logisch en inzichtelijk opgebouwd	☐	☐	☐	☐	☐
De diepgang van de analyse voldoet aan het niveau dat in de leerdoelen van het vak is aangegeven	☐	☐	☐	☐	☐

Het essay onderscheidt zich in originaliteit, creativiteit, overtuigingskracht of wetenschappelijke diepgang	☐	☐	☐	☐	☐
--	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Structuur	--	-	+ / -	+	++
Het essay heeft een titel die de lading dekt	☐	☐	☐	☐	☐
Het essay heeft een duidelijke structuur	☐	☐	☐	☐	☐
De tekst is opgedeeld in alinea's die één gedachtegang bevatten	☐	☐	☐	☐	☐
Het inhoudelijke verband tussen de verschillende alinea's is duidelijk	☐	☐	☐	☐	☐

Het essay is evenwichtig van opbouw	☐	☐	☐	☐	☐
De inleiding en conclusie sluiten goed op elkaar aan	☐	☐	☐	☐	☐

Taalgebruik en stijl	- -	-	+ / -	+	++
Spelling, grammatica en woordgebruik (gevarieerd, adequaat) zijn correct	☐	☐	☐	☐	☐
De gehanteerde stijl sluit aan bij het lezerspubliek	☐	☐	☐	☐	☐

Afwerking	-	+
De lengte van het essay correspondeert met de opdrachteis	☐	☐
De bronverwijzingen in de tekst zijn correct	☐	☐
De literatuurlijst is compleet / correct	☐	☐

Suggesties ter verbetering en aanvullende opmerkingen:

Onderzoeksopzet

In een onderzoeksopzet werk je het plan uit voor een onderzoek dat je gaat uitvoeren. Dit plan vormt de leidraad voor de uitvoering en rapportage van je onderzoek. Centraal in een onderzoeksvoorstel is de probleemstelling. Een goede probleemstelling vormt het raamwerk van elk wetenschappelijk onderzoek. In principe komt elke probleemstelling voort uit een specifieke vraag die je over een bepaald fenomeen of proces wilt stellen en een idee van wat het antwoord op je vraag zou kunnen zijn. Jouw interesse in het fenomeen en de probleemstelling vormen het vertrekpunt voor het uitwerken van een onderzoeksopzet.

Werkwijze

Schrijf voordat je aan de daadwerkelijke opzet begint je voorlopige probleemstelling en hypothese op een kladje en ga daarna je probleemstelling uitwerken. Aan de hand van het onderstaande stappenplan kun je tot een goede probleemstelling komen:

1. **Wat** ga je precies onderzoeken? Wat is het specifieke *fenomeen* waar je je inzicht in wilt vergroten? Aan de hand van welke specifieke *casus* ga je dat doen?
2. **Waarom** wil je dit onderzoek verrichten? Wat is je motivatie? Wat voegt het onderzoek toe aan bestaande wetenschappelijke inzichten en wat is eventueel het maatschappelijke belang ervan, kortom: wat is de wetenschappelijke en de eventuele maatschappelijke *relevantie* van jouw onderzoek?
3. **Binnen welk kader** wil je het onderzoeken? Hoe is jouw vraag ingebed in een breder wetenschappelijk debat? Vanuit welk perspectief ga je het fenomeen benaderen? Welke wetenschappelijke *theorieën* of *modellen* kies je als uitgangspunten voor je onderzoek die je helpen het fenomeen te *beschrijven* en *analyseren*, en de resultaten hiervan te *interpreteren* en *verklaren*?
4. **Hoe** ga je aan de slag? Hoe genereer je aan de hand van een wetenschappelijk verantwoorde *methode* gegevens en hoe analyseer en interpreteer je deze om antwoorden op je vraagstelling te verkrijgen en je hypothese te toetsen?
5. **Welke** specifieke vraag stel je? Welke deelvragen vloeien daar uit voort? En welke *hypotheses* vormen de leidraad van je onderzoek? Welk antwoord denk je door middel van je onderzoek op de specifieke vraagstellingen te kunnen geven?

Doel, inhoud en vorm

Een onderzoeksopzet is in feite niets anders dan het vertalen van een abstract onderzoeksthema naar iets wat concreet onderzoekbaar is. Het helpt je de mogelijkheden en beperkingen van het onderzoek te doorgronden. Een onderzoeksopzet schrijf je ter voorbereiding op een onderzoek. Het zorgt ervoor dat er een gedegen plan ligt voor het onderzoek en biedt je houvast tijdens de uitvoering en verslaglegging van je onderzoek.

Bibliografie/ Bronnencorpus

In de bibliografie staat de literatuur opgesomd die je gebruikt hebt ter oriëntatie op het thema en de uitwerking van de onderzoeksopzet. Beperk je tot die titels die relevant zijn en die je ook aantoonbaar gebruikt hebt. Zorg ten slotte dat je literatuurverwijzingen in overeenstemming zijn met de in de opleiding gehanteerde bibliografische conventies.

Geraadpleegde literatuur

Babby, E. (2001), *The Practice of Social Research*. Belmont: Wadsworth/Thomson Learning.

Buuren, H. van, Hummel, H., Berkhout, J. & Sloomaker, A. (2003), *Onderzoek de Basis*. Groningen: Noordhoff Uitgevers.

Müller, E. (2005), *Het Schrijven van een Probleemstelling volgens de Schijf van Vijf*. Geraadpleegd op 12 juli 2010 http://www.let.uu.nl/~Eggo.Mueller.personal/scripties/schijf_van5.pdf.

Oost, H. & Markenhof, A. (2002), *Een Onderzoek Voorbereiden*. Baarn: HBUitgevers.

Oost, H. & Markenhof, A. (2002), *Een Onderzoek Rapporteren*. Baarn: HBUitgevers.

Rijksuniversiteit Groningen, Academisch Schrijfcentrum (2010), *Onderzoeksverslag*. Geraadpleegd op 22 april 2010 <http://www.rug.nl/noordster/schriftelijkevaardigheden/>.

Beoordelingscriteria Onderzoeksopzet

Cijfer:

Naam student:
Docent:
Datum:

	--	-	+/-	+	++
Het onderwerp is goed afgebakend	☐	☐	☐	☐	☐
De hoofdvraag is een logische afleiding uit de theorie (het is duidelijk hoe dit onderzoek zich verhoudt tot een groter theoretisch kader)	☐	☐	☐	☐	☐
De relevantie van de onderzoeksvraag wordt helder beargumenteerd	☐	☐	☐	☐	☐
De hoofdvraag/probleemstelling is juist geformuleerd	☐	☐	☐	☐	☐
Concepten uit/gerelateerd aan de hoofdvraag worden helder gedefinieerd	☐	☐	☐	☐	☐
Relaties tussen de concepten onderling worden inzichtelijk gemaakt	☐	☐	☐	☐	☐
De tekst (theoretisch kader en definiëring concepten) ontstijgt het niveau van een samenvatting	☐	☐	☐	☐	☐
De student gaat discussie aan m.b.t. theorie en roept vragen op of signaleert die	☐	☐	☐	☐	☐
De gebruikte literatuur is relevant en van goede kwaliteit	☐	☐	☐	☐	☐
De deelvragen sluiten goed aan op de hoofdvraag	☐	☐	☐	☐	☐
Deelvragen zijn op een logische manier geordend	☐	☐	☐	☐	☐
Methoden en technieken sluiten goed aan bij literatuur en operationalisering	☐	☐	☐	☐	☐
Het bronnencorpus is helder gedefinieerd	☐	☐	☐	☐	☐

Het bronnencorpus wordt beargumenteerd	☐	☐	☐	☐	☐
Er worden uitspraken gedaan over een beoogd, c.q. gewenst resultaat in relatie tot de vraagstelling van het onderzoek	☐	☐	☐	☐	☐

Suggesties ter verbetering en aanvullende opmerkingen:

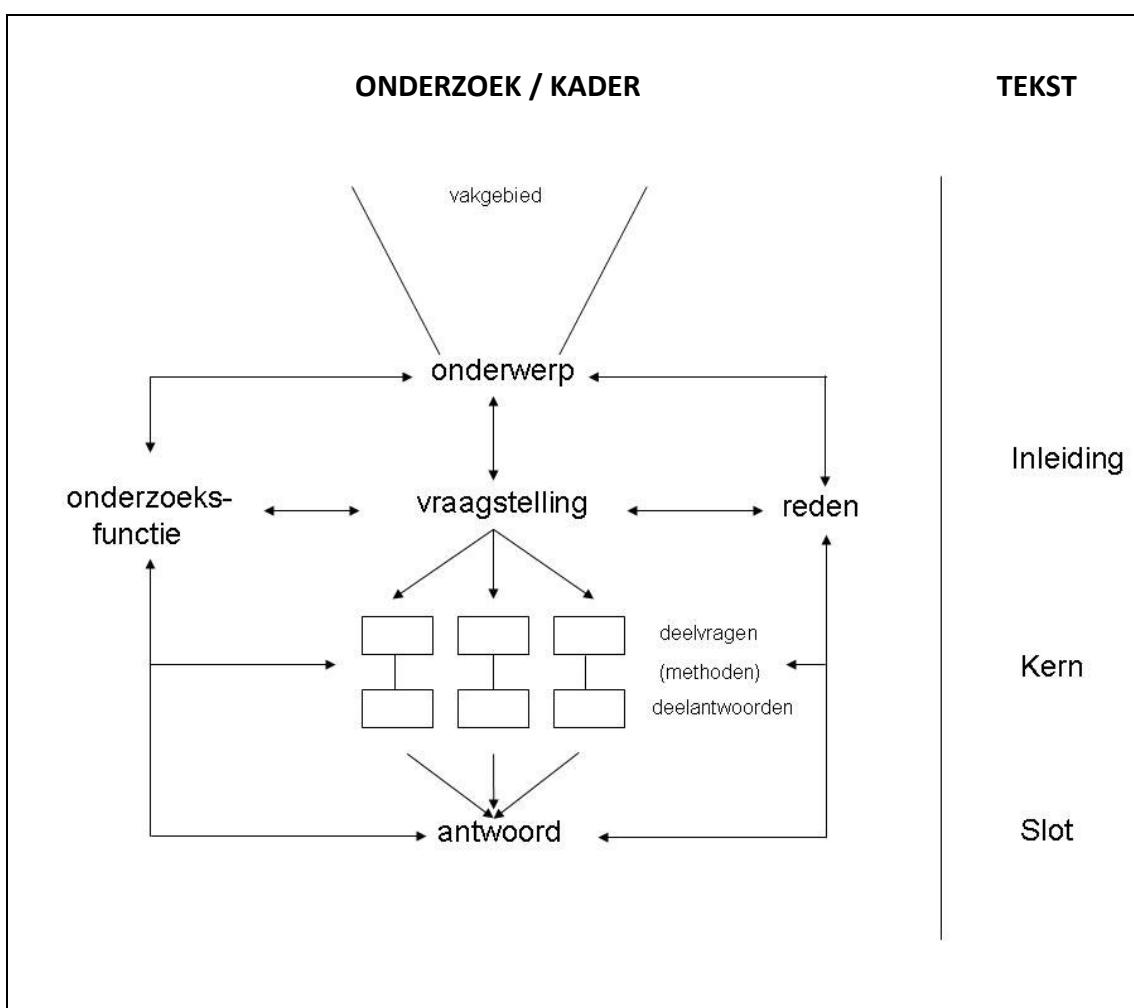
Onderzoeksverslag

Doel

Het doel van het opzetten en schrijven van een onderzoeksverslag is om binnen een vastgestelde periode, met verworven kennis en inzichten, op basis van bestudeerde bronnen en/of literatuur of een andere vorm van kwalitatief onderzoek, relevante aspecten van een onderwerp te kunnen integreren in een helder opgebouwde tekst. Hierbij informeer je een wetenschappelijk publiek over concepten, inzichten en discussies rondom een bepaald thema of fenomeen waarvan jij een aspect hebt onderzocht. Bovendien probeer je als wetenschapper een aanzet te geven tot nader onderzoek.

Werkwijze

De in het vorige hoofdstuk beschreven onderzoeksopzet vormt het vertrekpunt voor de verslaglegging (rapportage) van je onderzoek. Het biedt je handvatten om een gestructureerd schrijfplan op te stellen. Dit schrijfplan is een werkdocument. Daarin staat precies wat je in je onderzoeksverslag gaat behandelen en in welke volgorde. Voor veel studenten blijkt het volgende plaatje daarbij behulpzaam:

Aan de hand van dit plaatje kun je een uitgewerkte thematische structuur van het verslag opzetten, die je invult met steekwoorden, ideeën voor argumentatie en met annotaties van de geraadpleegde bronnen. Op die manier kun je op een effectieve manier aan de slag gaan met het uitschrijven van je onderzoeksverslag. Wil je dit plaatje voor jezelf invullen, dan kan dat als volgt:

- Maak op basis van je onderzoeksopzet een voorlopige hoofdstukindeling. De deelvragen bepalen de inhoud van de hoofdstukken. Geef voor elk hoofdstuk in steekwoorden aan welke informatie je op welke plaats gaat gebruiken.
- Stel de hoofdstukindeling bij voordat je begint met schrijven. Ga na of je per hoofdstuk de benodigde informatie hebt om een deelvraag te beantwoorden. Schrijf daartoe onder elke deelvraag een samenvatting van de inhoud van het deelantwoord.

Vorm en inhoud

De indeling van een onderzoeksverslag is afhankelijk van de in een specifieke cursus gestelde eisen. Bekijk daarom de studiehandleiding van de cursus voor richtlijnen met betrekking tot de omvang, inhoud en vormgeving van je tekst, en de manier waarop je dient om te gaan met bronverwijzingen. Verder bestaat de structuur van een onderzoeksverslag uit de volgende onderdelen:

Inleiding

In de inleiding bespreek je wat, waarom en op welke manier je een fenomeen gaat behandelen. Je doet dit gewoonlijk als volgt:

- In de ***inleiding***:
  - kondig je het onderwerp/fenomeen dat je gaat onderzoeken aan
  - vat je samen wat er al bekend is uit eerdere studies 'stand van zaken van het onderzoek' en presenteer je je eigen onderzoek als een onmisbare aanvulling door het 'gat' in kennis aan te geven (theoretisch kader)
  - leid je het eigenlijke onderzoek in door een vraag en doelstelling te formuleren. De ***onderzoeksvraag*** of probleemstelling dient daarbij expliciet te worden gemaakt. Bovendien wordt aan de hand van *deelvragen* en eventuele *hypotheses* een vooruitblik gegeven op de inhoud van het onderzoeksverslag.
- In het ***theoretisch kader*** diep je aan de onderzoeksvraag gerelateerde concepten uit op basis van wetenschappelijke literatuur. Een theorie kun je beschouwen als de specifieke bril die je opzet om bepaalde aspecten van het fenomeen en de casus van je onderzoek duidelijker te kunnen zien of begrijpen. Met behulp van theoretische perspectieven kun je de meest interessante aspecten van je onderzoeksobject te pakken krijgen. Uiteindelijk zullen weloverwogen theoretische keuzes je in staat stellen om je onderzoek toe te spitsen en vooral de vraagstelling, theorie en methode goed op elkaar af te stemmen. Wanneer je de theoretische uitgangspunten voor je onderzoek bepaalt, maak je een specifieke keuze die je helder verantwoordt: op welke theoretische uitgangsprincipes

baseer je je onderzoek? En hoe staan die in relatie tot je hoofdvraag/probleemstelling (argumenten)?

- Waar de theorie bepaalt binnen welk kader en vanuit welk perspectief je onderzoek doet, licht je in de **methode** toe hoe je concreet aan de slag gaat. De methode vloeit voort uit het theoretisch kader en de specifieke vraagstelling (en functie) van je onderzoek. Je onderzoeksmethode bepaalt hoe je op systematische en gecontroleerde wijze gegevens, bronnen en data verzamelt en hoe je deze op een gestructureerde manier analyseert en interpreteert om zo uiteindelijk een wetenschappelijk onderbouwd antwoord op je onderzoeksvraag te kunnen geven. Belangrijk is dat je de keuze voor een specifieke methode beargumenteert en dat je laat zien hoe de door jou gekozen aanpak bij de vraagstelling en de theoretische uitgangspunten aansluit.

Kern

- In de kern behandel en beantwoord je stapsgewijs en in logisch verband de deelvragen. Afhankelijk van de omvang van het onderzoeksverslag, kun je aan elke deelvraag een hoofdstuk wijden.
- Per hoofdstuk beschrijf je de **resultaten** van je analyse op een neutrale en overzichtelijke manier. Gegevens worden op een heldere manier samengevat en eventueel inzichtelijk gemaakt in modellen of tabellen. Daarnaast worden eventuele patronen of specifieke gevallen. De resultaten worden op een relevante manier geïnterpreteerd en teruggekoppeld naar de besproken theorieën.
- Aan het eind van elk hoofdstuk wordt een antwoord geformuleerd op de deelvraag.

Slot

- In de **conclusie** wordt de in de inleiding geformuleerde onderzoeksvraag beantwoord. Bovendien wordt de samenhang tussen de antwoorden op de verschillende deelvragen duidelijk beargumenteerd.
- Je laat zien hoe de stand van het onderzoek is gewijzigd door deze toevoeging van nieuwe kennis en inzichten.
- Daarnaast geef in je **discussie** je commentaar op:
  - de reikwijdte van je observaties
  - de voordelen en beperkingen van de gebruikte onderzoeksmethode
  - de implicaties van je bevindingen voor het onderzoek, de theorievorming of het wetenschappelijk debat in het vakgebied
  - resterende of nieuw opgeroepen onderzoeksvragen

N.B. De kaderbepalende onderdelen *inleiding* en *conclusie* zijn in opbouw elkaars spiegelbeeld: De *inleiding* voert je als lezer van 'buiten' naar 'binnen' in een specifiek thema van het vakgebied en presenteert deze dan met een tot nu toe onbeantwoorde vraag. De *conclusie* geeft eerst antwoord

op de vraag en voert de lezer in de discussie weer naar de bredere context van het vakgebied waaraan het onderzoek een bijdrage dan wel nieuwe inzichten heeft geleverd.

Abstract

Soms wordt er gevraagd om, voorafgaand aan de inleiding, een korte samenvatting van het onderzoeksartikel te schrijven. Bij het schrijven van een abstract let je op de volgende zaken:

- Positioneer de thematiek of casus binnen het kader van de theorieën en discussies
- Formuleer een heldere doelstelling
- Beschrijf de belangrijkste uitkomsten van het onderzoek beknopt
- Maak een lijst met minimaal 3 relevante sleutelwoorden

Geraadpleegde literatuur

Babby, E. (2001), *The Practice of Social Research*. Belmont: Wadsworth/Thomson Learning.

Buuren, H. van, Hummel, H., Berkhout, J. & Slotmaker, A. (2003), *Onderzoek de Basis*. Groningen: Noordhoff Uitgevers.

Oost, H. & Markenhof, A. (2002), *Een Onderzoek Rapporteren*. Baarn: HBUitgevers.

Rijksuniversiteit Groningen, Academisch Schrijfcentrum (2010), *Onderzoeksverslag*. Geraadpleegd op 22 april 2010 <http://www.rug.nl/noordster/schriftelijkevaardigheden/>.

Beoordelingscriteria Onderzoeksverslag

Cijfer:

Naam student:
Docent:
Datum:

Inhoud	--	-	+/-	+	++
Het onderwerp is goed afgebakend	☐	☐	☐	☐	☐
De hoofdvraag is helder en correct geformuleerd	☐	☐	☐	☐	☐
De relevantie van de onderzoeksvraag wordt helder beargumenteerd	☐	☐	☐	☐	☐
Concepten uit/gerelateerd aan de hoofdvraag worden helder gedefinieerd	☐	☐	☐	☐	☐
Gekozen theorieën sluiten goed aan op de hoofdvraag en worden adequaat besproken	☐	☐	☐	☐	☐
De onderzoeksmethode wordt voldoende verantwoord	☐	☐	☐	☐	☐
Het geanalyseerde materiaal/bronnencorpus wordt beargumenteerd	☐	☐	☐	☐	☐
Onderzoeksresultaten worden op een inzichtelijke manier gepresenteerd	☐	☐	☐	☐	☐
Onderzoeksresultaten worden op relevante wijze besproken en teruggekoppeld aan de besproken theorieën	☐	☐	☐	☐	☐
Trends, patronen en specifieke gevallen in de resultaten worden gesignaleerd	☐	☐	☐	☐	☐
De deelvragen worden afzonderlijk beantwoord en beargumenteerd	☐	☐	☐	☐	☐
De samenhang tussen de verschillende deelconclusies is duidelijk	☐	☐	☐	☐	☐
De in de inleiding geformuleerde hoofdvraag wordt in de conclusie beantwoord	☐	☐	☐	☐	☐

Er is reflectie op het onderzoek en de werkwijze	☐	☐	☐	☐	☐
Het is duidelijk wat dit onderzoek toevoegt aan bestaande theorieën en inzichten	☐	☐	☐	☐	☐

Structuur	--	-	+ / -	+	++
Het onderzoeksverslag behandelt alle onderdelen die deze tekstsoort zou moeten verslaan	☐	☐	☐	☐	☐
De paragrafen van de tekst zijn op logische wijze geordend	☐	☐	☐	☐	☐
De tekst is opgedeeld in alinea's die ieder één gedachtegang bevatten	☐	☐	☐	☐	☐
Het inhoudelijke verband tussen de verschillende alinea's is duidelijk	☐	☐	☐	☐	☐
Het verband binnen de alinea's (op zinsniveau) is duidelijk	☐	☐	☐	☐	☐
De tekst bevat geen overbodige informatie	☐	☐	☐	☐	☐

Taalgebruik en stijl	--	-	+ / -	+	++
Spelling, grammatica en woordgebruik (gevarieerd, adequaat) zijn correct	☐	☐	☐	☐	☐
De gehanteerde stijl en het jargon sluiten aan bij het lezerspubliek	☐	☐	☐	☐	☐
De tekst bevat geen vage zinnen of onduidelijke passages	☐	☐	☐	☐	☐
Verwijswoorden worden goed gebruikt	☐	☐	☐	☐	☐
Gebruik van werkwoordstijden is consistent	☐	☐	☐	☐	☐

Afwerking	-	+
Er wordt op correcte en consistente wijze naar literatuur verwezen	☐	☐
De literatuurlijst is compleet / correct	☐	☐
Citaten worden functioneel ingezet	☐	☐
Eventuele figuren, tabellen en illustraties zijn duidelijk en functioneel vormgegeven	☐	☐

Suggesties ter verbetering en aanvullende opmerkingen:

APPENDIX

Feedback en beoordelingsformulier ERK-niveau schriftelijke opdrachten GW UU, Departement Moderne Talen, september 2011

Dit formulier is een hulpmiddel voor het geven van feedback op en het beoordelen van schriftelijke opdrachten, volgens het Europees Referentiekader voor Talen (ERK/CEF).

Het ERK bevat generieke beschrijvingen van zes taalvaardigheidsniveaus, lopend van A1 tot C2. De feedback- en beoordelingsformulieren zijn gebaseerd op de beschrijvingen voor de vaardigheid schrijven ('schriftelijke productie'), en meer specifiek voor het domein 'verslagen en essays'. Hierbij zijn descriptoren betrokken voor de deelcompetenties Grammaticale correctheid, Beheersing en bereik van de woordenschat, en Coherentie en cohesie.

Dit document bevat formulieren voor opdrachten op verschillende ERK-niveaus: A2, B1, B2 en C1. Op ieder formulier kan gescoord worden of een student de opdracht heeft uitgevoerd op het (vetgedrukte) streefniveau, of de student daar nog niet in alle gevallen aan voldoet maar wel aan het onderliggende niveau, of dat de student al voldoet aan bepaalde aspecten van het bovenliggende niveau.

De ERK-formulieren kunnen zowel gebruikt worden in taalverwervingscursussen als in vakinhoudelijke cursussen waarin schriftelijke opdrachten in de doeltaal worden gegeven. In beide gevallen kan van de studenten worden verwacht dat ze werken aan hun schriftelijke taalvaardigheid op het beoogde niveau.

Daarbij kunnen de formulieren de docenten ook een indicatie geven van de gewenste moeilijkheidsgraad van de opdracht: als de verwachte voorkennis van de studenten B1 is, dient een schrijfopdracht te worden gegeven die kan worden uitgevoerd op B1- of B2-niveau.

De ERK-formulieren zijn een aanvulling op de tekstsoortspecifieke beoordelingscriteria in de Schrijfwijzer DMT (2011). Beide typen formulieren zijn uitgetest en geëvalueerd in vier eerstejaarscursussen in periode 4: bij Italiaans (B1), Spaans (B1), Frans (B2) en Duits (C1)).

Het gebruik van de formulieren vindt plaats binnen het DMT-beleid dat alle cursussen van de opleidingen moderne talen dienen bij te dragen aan de taalvaardigheidsontwikkeling van de studenten. Daarom is het afgelopen jaar in vrijwel alle cursusbeschrijvingen opgenomen welk ERK-voorkennisniveau verondersteld wordt, en welk ERK-cursusdoel wordt nagestreefd. Hierbij is gezorgd voor afstemming tussen de te bereiken ERK-niveaus in de taalverwervingscursussen en de veronderstelde voorkennisniveaus in de vakinhoudelijke cursussen.

Voor de formulieren zijn de descriptoren gehanteerd volgens de formulering van de Nederlandse Taalunie (2007), de officiële vertaling van Council of Europe (2001). Ook in verschillende andere talen zijn vertalingen beschikbaar (zie onder).

Meer informatie

www.erk.nl

Beácco, J. e a. (2004-2007). [Niveaux pour le français - A1, A2, B1, B2. Référentiels par niveaux pour l'enseignement / apprentissage du français comme langue étrangère.](#) Paris: Didier.

Council of Europe (2001). *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment.* Cambridge: Cambridge University Press.

Glabionat, M., Mueller, M., Wertenschlag, L. e.a. (2005). *Profile Deutsch. Lernzielbestimmungen, Kannbeschreibungen, Kommunikative Mittel.* Berlin: Langenscheidt.

Instituto Cervantes (2006). [Plan Curricular del Instituto Cervantes.](#) Niveles de Referencia para el Español. Madrid: Editorial Biblioteca Nueva.

Liemberg, E. en Meijer, D. (2004). [Taalprofielen.](#) Enschede: NaB-MVT.

Nederlandse Taalunie (2007). [Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Moderne Vreemde Talen: Leren, Onderwijzen, Beoordelen.](#) Den Haag: Nederlandse Taalunie.

Pennewaard, L. en Abbink, A. (2007). [Eindniveaus uitstromen 140 kwalificatiedossiers.](#) Enschede: SLO

ERK beoordelingsformulier voor schriftelijke opdrachten op A2-niveau

Kan een reeks eenvoudige frasen en zinnen schrijven, verbonden door simpele voegwoorden als 'en', 'maar' en 'omdat'.

Verslagen en essays	Grammaticale correctheid	Bereik van de woordenschat	Coherentie en cohesie
<p>B1 (B1) Kan zeer beknopte verslagen schrijven volgens een standaardindeling, waarin alledaagse feitelijke informatie wordt doorgegeven en redenen voor handelingen worden vastgelegd.</p> <p><i>B1 bereikt? Ja / nee</i></p>	<p>(B1) Maakt met een redelijke mate van nauwkeurigheid gebruik van een repertoire van veelgebruikte 'routines' en patronen die bekend zijn van meer voorspelbare situaties.</p> <p><i>B1 bereikt? Ja / nee</i></p>	<p>(B1) Beschikt over voldoende woorden om zich, met enige omhaal van woorden, te uiten over de meeste onderwerpen die betrekking hebben op het dagelijks leven, zoals familie, hobby's en interesses, werk, reizen en actualiteiten.</p> <p><i>B1 bereikt? Ja / nee</i></p>	<p>(B1) Kan een reeks kortere, op zichzelf staande eenvoudige elementen verbinden tot een samenhangende lineaire opeenvolging van punten.</p> <p><i>B1 bereikt? Ja / nee</i></p>
<p>A2 (geen descriptor beschikbaar)</p>	<p>(A2) Gebruikt bepaalde eenvoudige constructies correct, maar maakt nog stelselmatig elementaire fouten – bijvoorbeeld door verschillende tijden door elkaar te gebruiken en niet te letten op congruentie; toch is meestal wel duidelijk wat hij of zij probeert te zeggen.</p> <p><i>A2 bereikt? Ja / nee</i></p>	<p>(A2) Beschikt over voldoende woorden om elementaire communicatiebehoeften tot uiting te brengen. Beschikt over voldoende woorden om primaire levensbehoeften te vervullen.</p> <p><i>A2 bereikt? Ja / nee</i></p>	<p>(A2) Kan woordgroepen verbinden met eenvoudige voegwoorden als 'en', 'maar' en 'omdat'.</p> <p><i>A2 bereikt? Ja / nee</i></p>
<p>A1 (geen descriptor beschikbaar)</p>	<p>(A1) Toont slechts beperkte beheersing van enkele eenvoudige grammaticale constructies en zinspatronen in een geleerd repertoire.</p> <p><i>A1 bereikt? Ja / nee</i></p>	<p>(A1) Heeft een elementaire woordenschat die bestaat uit geïsoleerde woorden en frasen met betrekking tot bepaalde concrete situaties.</p> <p><i>A1 bereikt? Ja / nee</i></p>	<p>(A1) Kan woorden of woordgroepen met elkaar verbinden met heel elementaire lineaire verbindingswoorden als 'en' of 'toen'.</p> <p><i>A1 bereikt? Ja / nee</i></p>

ERK beoordelingsformulier voor schriftelijke opdrachten op B1-niveau

Kan heldere samenhangende teksten schrijven over uiteenlopende vertrouwde onderwerpen binnen zijn of haar interessegebied door een reeks kortere afzonderlijke elementen lineair met elkaar te verbinden.

	Verslagen en essays	Grammaticale correctheid	Bereik van de woordenschat	Coherentie en cohesie
B2	(B2) Kan een opstel of verslag schrijven waarin een argument wordt opgebouwd en redenen voor of tegen een bepaald standpunt noemen en de voor- en nadelen van verschillende opties uitleggen. Kan informatie en argumenten uit verschillende bronnen bijvoegen.	(B2) Toont een betrekkelijk grote beheersing van de grammatica. Maakt geen vergissingen die tot misverstanden leiden.	(B2) Beschikt over een goede woordenschat voor zaken die verband houden met zijn of haar vakgebied en de meeste algemene onderwerpen. Kan variatie aanbrengen in formuleringen om te veel herhaling te voorkomen, al kunnen hiaten in de woordenschat nog wel tot aarzeling en omschrijving leiden.	(B2) Kan gebruikmaken van een beperkt aantal cohesie bevorderende elementen om zijn of haar uitingen te verbinden tot een helder, coherent betoog, hoewel in een langere bijdrage sprake kan zijn van een zekere 'springerigheid'.
	<i>B2 bereikt? Ja / nee</i>	<i>B2 bereikt? Ja / nee</i>	<i>B2 bereikt? Ja / nee</i>	<i>B2 bereikt? Ja / nee</i>
B1	(B1) Kan zeer beknopte verslagen schrijven volgens een standaardindeling, waarin alledaagse feitelijke informatie wordt doorgegeven en redenen voor handelingen worden vastgelegd.	(B1) Maakt met een redelijke mate van nauwkeurigheid gebruik van een repertoire van veelgebruikte 'routines' en patronen die bekend zijn van meer voorspelbare situaties.	(B1) Beschikt over voldoende woorden om zich, met enige omhaal van woorden, te uiten over de meeste onderwerpen die betrekking hebben op het dagelijks leven, zoals familie, hobby's en interesses, werk, reizen en actualiteiten.	(B1) Kan een reeks kortere, op zichzelf staande eenvoudige elementen verbinden tot een samenhangende lineaire opeenvolging van punten.
	<i>B1 bereikt? Ja / nee</i>	<i>B1 bereikt? Ja / nee</i>	<i>B1 bereikt? Ja / nee</i>	<i>B1 bereikt? Ja / nee</i>
A2	(A2) Kan een reeks eenvoudige frasen en zinnen schrijven, verbonden door simpele voegwoorden als 'en', 'maar' en 'omdat'.	(A2) Gebruikt bepaalde eenvoudige constructies correct, maar maakt nog stelselmatig elementaire fouten – bijvoorbeeld door verschillende tijden door elkaar te gebruiken en niet te letten op congruentie; toch is meestal wel duidelijk wat hij of zij probeert te zeggen.	(A2) Beschikt over voldoende woorden om elementaire communicatiebehoeften tot uiting te brengen. Beschikt over voldoende woorden om primaire levensbehoeften te vervullen.	(A2) Kan woordgroepen verbinden met eenvoudige voegwoorden als 'en', 'maar' en 'omdat'.
	<i>A2 bereikt? Ja / nee</i>	<i>A2 bereikt? Ja / nee</i>	<i>A2 bereikt? Ja / nee</i>	<i>A2 bereikt? Ja / nee</i>

ERK beoordelingsformulier voor schriftelijke opdrachten op B2-niveau

Kan heldere, gedetailleerde teksten schrijven over uiteenlopende onderwerpen die verband houden met zijn of haar interessegebied, waarin informatie en argumenten uit verschillende bronnen worden bijeengevoegd en beoordeeld. Kan onderscheid maken tussen formeel en informeel taalgebruik.

	Verslagen en essays	Grammaticale correctheid	Bereik van de woordenschat	Coherentie en cohesie
C1	(C1) Kan heldere, goed gestructureerde uiteenzettingen schrijven over ingewikkelde onderwerpen, waarin de relevante belangrijke kwesties worden benadrukt. Kan standpunten uitvoerig uitwerken en ondersteunen met aanvullende punten, redenen en relevante voorbeelden.	(C1) Handhaaft consequent een hoge mate van grammaticale correctheid; fouten zijn zeldzaam en moeilijk aan te wijzen.	(C1) Heeft een goede beheersing van een breed repertoire aan woorden, waardoor hiaten in de woordenschat gemakkelijk kunnen worden gedicht met omschrijvingen; er is in geringe mate sprake van zichtbaar zoeken naar uitdrukkingen en vermijdingsstrategieën. Goede beheersing van idiomatische uitdrukkingen en uitdrukkingen.	(C1) Kan duidelijke, vloeiende, goed gestructureerde taal voortbrengen, die getuigt van een goede beheersing van ordeningspatronen, verbindingswoorden en cohesie bevorderende elementen.
	<i>C1 bereikt? Ja / nee</i>	<i>C1 bereikt? Ja / nee</i>	<i>C1 bereikt? Ja / nee</i>	<i>C1 bereikt? Ja / nee</i>
B2	(B2) Kan een opstel of verslag schrijven waarin een argument wordt opgebouwd en redenen voor of tegen een bepaald standpunt noemen en de voor- en nadelen van verschillende opties uitleggen. Kan informatie en argumenten uit verschillende bronnen bijeenvoegen.	(B2) Toont een betrekkelijk grote beheersing van de grammatica. Maakt geen vergissingen die tot misverstanden leiden.	(B2) Beschikt over een goede woordenschat voor zaken die verband houden met zijn of haar vakgebied en de meeste algemene onderwerpen. Kan variatie aanbrengen in formuleringen om te veel herhaling te voorkomen, al kunnen hiaten in de woordenschat nog wel tot aarzeling en omschrijving leiden.	(B2) Kan gebruikmaken van een beperkt aantal cohesie bevorderende elementen om zijn of haar uitingen te verbinden tot een helder, coherent betoog, hoewel in een langere bijdrage sprake kan zijn van een zekere 'springerigheid'.
	<i>B2 bereikt? Ja / nee</i>	<i>B2 bereikt? Ja / nee</i>	<i>B2 bereikt? Ja / nee</i>	<i>B2 bereikt? Ja / nee</i>
B1	(B1) <i>Kan zeer beknopte verslagen schrijven volgens een standaardindeling, waarin alledaagse feitelijke informatie wordt doorgegeven en redenen voor handelingen worden vastgelegd.</i>	(B1) Maakt met een redelijke mate van nauwkeurigheid gebruik van een repertoire van veelgebruikte 'routines' en patronen die bekend zijn van meer voorspelbare situaties.	(B1) Beschikt over voldoende woorden om zich, met enige omhaal van woorden, te uiten over de meeste onderwerpen die betrekking hebben op het dagelijks leven, zoals familie, hobby's en interesses, werk, reizen en actualiteiten.	(B1) Kan een reeks kortere, op zichzelf staande eenvoudige elementen verbinden tot een samenhangende lineaire opeenvolging van punten.
	<i>B1 bereikt? Ja / nee</i>	<i>B1 bereikt? Ja / nee</i>	<i>B1 bereikt? Ja / nee</i>	<i>B1 bereikt? Ja / nee</i>

ERK beoordelingsformulier voor schriftelijke opdrachten op C1-niveau

Kan heldere, goed gestructureerde teksten schrijven over ingewikkelde onderwerpen, waarin de relevante belangrijke kwesties worden benadrukt en standpunten uitgebreid worden uitgewerkt en ondersteund met aanvullende punten, redenen en relevante voorbeelden, en afronden met een passende conclusie.

	Verslagen en essays	Grammaticale correctheid	Bereik van de woordenschat	Coherentie en cohesie
C2	(C2) Kan heldere vloeiend lopende, complexe verslagen, artikelen of opstellen voortbrengen waarin een zaak wordt beschouwd of een kritisch oordeel wordt gegeven over voorstellen of literaire werken. Kan een gepaste en doeltreffende logische structuur verschaffen die de lezer helpt belangrijke punten te onderscheiden.	(C2) Blijft grammaticaal meester van complexe taal, ook wanneer de aandacht elders is gericht (bijvoorbeeld op vooruitdenken of het monitoren van de reacties van anderen).	(C2) Heeft een goede beheersing van een breed lexicaal repertoire met inbegrip van idiomatische uitdrukkingen en uitdrukkingen uit de spreektaal; toont zich bewust van betekenisconnotaties.	(C2) Kan samenhangende tekst produceren en daarbij volledig en toepasselijk gebruik maken van uiteenlopende ordeningspatronen en een breed scala van cohesie bevorderende elementen.
	C2 bereikt? Ja / nee	C2 bereikt? Ja / nee	C2 bereikt? Ja / nee	C2 bereikt? Ja / nee
C1	(C1) Kan heldere, goed gestructureerde uiteenzettingen schrijven over ingewikkelde onderwerpen, waarin de relevante belangrijke kwesties worden benadrukt. Kan standpunten uitvoerig uitwerken en ondersteunen met aanvullende punten, redenen en relevante voorbeelden.	(C1) Handhaaft consequent een hoge mate van grammaticale correctheid; fouten zijn zeldzaam en moeilijk aan te wijzen.	(C1) Heeft een goede beheersing van een breed repertoire aan woorden, waardoor hiaten in de woordenschat gemakkelijk kunnen worden gedicht met omschrijvingen; er is in geringe mate sprake van zichtbaar zoeken naar uitdrukkingen en vermijdingsstrategieën. Goede beheersing van idiomatische uitdrukkingen en uitdrukkingen.	(C1) Kan duidelijke, vloeiende, goed gestructureerde taal voortbrengen, die getuigt van een goede beheersing van ordeningspatronen, verbindingswoorden en cohesie bevorderende elementen.
	C1 bereikt? Ja / nee	C1 bereikt? Ja / nee	C1 bereikt? Ja / nee	C1 bereikt? Ja / nee
B2	(B2) Kan een opstel of verslag schrijven waarin een argument wordt opgebouwd en redenen voor of tegen een bepaald standpunt noemen en de voor- en nadelen van verschillende opties uitleggen. Kan informatie en argumenten uit verschillende bronnen bijeenvoegen.	(B2) Toont een betrekkelijk grote beheersing van de grammatica. Maakt geen vergissingen die tot misverstanden leiden.	(B2) Beschikt over een goede woordenschat voor zaken die verband houden met zijn of haar vakgebied en de meeste algemene onderwerpen. Kan variatie aanbrengen in formuleringen om te veel herhaling te voorkomen, al kunnen hiaten in de woordenschat nog wel tot aarzeling en omschrijving leiden.	(B2) Kan gebruikmaken van een beperkt aantal cohesie bevorderende elementen om zijn of haar uitingen te verbinden tot een helder, coherent betoog, hoewel in een langere bijdrage sprake kan zijn van een zekere 'springerigheid'.
	B2 bereikt? Ja / nee	B2 bereikt? Ja / nee	B2 bereikt? Ja / nee	B2 bereikt? Ja / nee